

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
для студентів спеціальності 081 «Право»

Полтава 2016

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Терела Г. В. – к.і.н., доцент кафедри
правознавства Вищого навчального закладу
Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»;

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Кальян О.С. – к. ю. н., доцент, завідувач кафедри правознавства Полтавського
інституту економіки і права Вищого навчального закладу «Відкритий
міжнародний університет розвитку людини «Україна»;

Осташова В.О. – к. ю. н., доцент кафедри бізнес-адміністрування та права
Полтавської державної аграрної академії

Обговорено і схвалено
на засіданні кафедри правознавства
протокол № 10 від 31 травня 2016 р.
Завідувач кафедри _____ проф. Лаврик Г. В.

УЗГОДЖЕНО

На засіданні науково-методичної групи з напрямку
підготовки/спеціальності,
протокол № 3 від 31 травня 2016 року.
Голова науково-методичної групи
_____ проф. Лаврик Г. В.

СХВАЛЕНО

Голова науково-методичної ради
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
« ____ » _____ 2016 р.
_____ проф. Рогоза М. Є.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Фінансове право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право».

Для сталого розвитку держава, органи місцевого самоврядування повинні постійно управляти фінансовою діяльністю, мобілізувати, розподіляти і використовувати кошти, які є частиною національного доходу. Держава, здійснюючи через систему відповідних органів господарсько-організаційну функцію, забезпечує нормальне функціонування фінансової діяльності підприємств різних форм власності. При цьому вся фінансова діяльність держави здійснюється лише на правовій підставі та регулюється нормами фінансового права.

В Україні триває проведення соціальної, економічної, політичної та правової реформ. В умовах широкомасштабних змін життєдіяльності нашої країни суттєво змінюється зміст фінансових відносин, удосконалюється їх правове регулювання, а отже, істотно підвищується роль фінансового права, зростає значущість розробок учених-фінансистів для процесу державотворення та вдосконалення правової системи України.

Фінансово-правові норми охоплюють різні види суспільних відносин: податкові, бюджетні, в галузі публічного кредиту та публічного боргу, банківської та страхової діяльності, грошового обігу, ціноутворення, валютного регулювання та контролю. Саме тому глибоке вивчення норм фінансового права, розуміння механізму їх дії є необхідними для фахівців юридичного профілю задля практичної діяльності у всіх сферах народного господарства з метою захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Відповідно «Фінансове право» є однією з юридичних дисциплін, які вивчаються у вищих навчальних закладах студентами спеціальності «Право».

У сучасній юридичній літературі поняття «фінансове право» вживається в трьох значеннях: по-перше, як окрема галузь права в національній правовій системі; по-друге, як одна з юридичних наук; по-третє, як навчальна дисципліна в системі юридичної освіти.

Фінансове право як галузь права – це система правових норм, які регулюють суспільні відносини, що виникають в процесі утворення, розподілу та використання централізованих і децентралізованих фондів коштів держави, органів місцевого самоврядування, необхідних для реалізації їх завдань і функцій.

Фінансове право як наука становить систему об'єктивних знань про поняття, розвиток, закономірності, принципи самостійної галузі права.

Фінансове право як навчальна дисципліна – це систематизовані відповідно до типової програми знання щодо предмета правового регулювання норм цієї галузі права, їх особливостей.

Предметом навчальної дисципліни є фінансове право у всіх своїх виявах: як галузь права, як система законодавства та як наука, що вивчає фінансове право.

Міждисциплінарні зв'язки. Фінансове право не ізольоване від інших юридичних дисциплін. Його успішне засвоєння ґрунтується на знаннях, отриманих студентами під час опанування положень навчальних курсів «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Цивільне право», «Адміністративне право», «Кримінальне право», «Господарське право». Водночас вивчення фінансового права стане основою для опанування студентами такої навчальної дисципліни, як «Податкове право».

Навчальна програма навчальної дисципліни «Фінансове право» визначає можливість системного вивчення норм права, які регулюють фінансову діяльність держави і фінансову систему України, фінансовий контроль, бюджетний устрій і бюджетний процес, податкові, кредитні, страхові, банківські і валютні правовідносини, що виникають між суб'єктами господарювання.

Програму навчальної дисципліни «Фінансове право» розроблено на основі чинного законодавства України з урахуванням змін, обумовлених становленням ринкової економіки та формуванням правової Української держави. До програми включено всі основні теми курсу, які охоплюють як теоретичні проблеми науки фінансового права, так і положення чинного законодавства та практики його застосування. Програма складається із шести розділів, що змістовно відповідають блокам підгалузей та інститутів фінансового права, а також списку джерел, основної та додаткової навчально-методичної літератури.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1. Основи теорії фінансового права. Правовий режим публічних централізованих фондів коштів.

Модуль 2. Правове регулювання публічних доходів та видатків.

Модуль 3. Правові засади банківської діяльності, грошового обігу та валютного регулювання. Правове забезпечення фінансової дисципліни.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Фінансове право» є опанування студентами механізму виникнення, зміни та припинення фінансово-правових відносин, а також нормативно-правового забезпечення у сфері публічних фінансів, формування у майбутніх юристів правової свідомості та правової культури, вдосконалення навичок використання теоретичного і нормативно-правового матеріалу при вирішенні практичних завдань забезпечення необхідних умов функціонування підприємств, установ та організацій різних форм власності та господарювання.

1.2. **Основними завданнями** навчальної дисципліни «Фінансове право» є визначення та обґрунтування необхідності поглибленого вивчення фінансово-правових понять і категорій, засобів правового регулювання різноманітних процесів у сфері фінансів; вивчення теоретичного змісту предмета та методології фінансового права, його норм, принципів, системи, особливостей

виникнення та розвитку фінансово-правових відносин; засвоєння правових знань щодо фінансової діяльності держави, пов'язаної з мобілізацією, розподілом, перерозподілом та використанням централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів держави та органів місцевого самоврядування; аналіз джерел фінансового права та практики їх застосування; формування вміння забезпечити суворе дотримання і виконання правових приписів, правильно застосовувати нормативно-правові акти у практичній професійній діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- фінансово-правову термінологію;
- систему джерел фінансового права;
- організаційно-правові засади діяльності фінансових органів держави;
- сучасні тенденції в розвитку фінансових правовідносин.

уміти:

- знаходити і добирати необхідну фінансово-правову інформацію;
- користуватися першоджерелами фінансового права;
- аналізувати нормативно-правові акти з фінансового права;
- правильно і доцільно застосовувати нормативну базу на практиці;
- кваліфікувати фінансово-правові ситуації.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин, 5 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1.

Основи теорії фінансового права. Правовий режим публічних централізованих фондів коштів

Розділ I. Основи теорії фінансового права

Тема 1. Правові засади публічної фінансової діяльності

Фінанси як економічна і юридична категорія. Публічні та приватні фінанси. Централізовані та децентралізовані фонди грошових коштів.

Зміст та структура фінансової системи держави. Ланки фінансової системи. Бюджетна система. Кредитна система. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Фінанси підприємств.

Поняття публічної фінансової діяльності. Принципи фінансової діяльності: принцип законності; принцип плановості; принцип гласності; принцип системності. Стадії публічної фінансової діяльності.

Поняття та зміст фінансової діяльності держави. Методи фінансової діяльності держави. Методи мобілізації фондів коштів. Методи розподілу фондів коштів. Методи використання фондів коштів. Форми фінансової діяльності держави. Фінансово-правові акти. Фінансово-планові акти.

Фінансово-правова компетенція органів державної влади загальної компетенції: Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій.

Загальна характеристика органів державної влади спеціальної (галузевої, міжгалузевої) компетенції. Правове положення Міністерства фінансів України. Правове положення Державної казначейської служби України. Правове положення Державної фінансової інспекції України. Правова природа і статус Національного банку України. Повноваження Державної фіскальної служби України у сфері фінансової діяльності. Правовий статус Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Правовий статус Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Правовий статус Державної служби фінансового моніторингу України.

Поняття, зміст, методи та форми фінансової діяльності органів місцевого самоврядування.

Тема 2. Фінансове право як галузь національного права України

Становлення і розвиток фінансового права.

Поняття фінансового права. Сутність фінансового права як галузі публічного права. Предмет правового регулювання фінансового права. Загальна характеристика суспільних відносин, які складають предмет фінансового права.

Поняття методу правового регулювання фінансових правовідносин. Роль владних приписів у регулюванні фінансових правовідносин. Особливості імперативного методу регулювання фінансових відносин.

Принципи фінансового права. Функції фінансового права.

Місце фінансового права в національній системі права України. Взаємозв'язок і розмежування фінансового права з іншими галузями системи права України (конституційним, цивільним, адміністративним, кримінальним, трудовим, правом соціального забезпечення).

Система фінансового права. Загальна та Особлива частини фінансового права. Підгалузі фінансового права. Інститути фінансового права.

Предмет і система науки фінансового права. Значення науки фінансового права в реформуванні фінансового законодавства.

Тенденції розвитку фінансового права у сучасних умовах. Адаптація фінансового законодавства України до принципів міжнародного та європейського фінансового права.

Фінансове право як навчальна дисципліна.

Тема 3. Фінансово-правові норми та джерела фінансового права

Поняття та особливості фінансово-правової норми.

Структура фінансово-правової норми. Гіпотеза фінансово-правової норми. Диспозиція фінансово-правової норми. Особливості санкції фінансово-правової норми.

Види фінансово-правових норм. Підстави класифікації та співвідношення окремих груп фінансово-правових норм. Дія фінансово-правових норм у просторі, часі і за колом осіб. Форми реалізації фінансово-правових норм: здійснення, виконання, дотримання, застосування.

Поняття джерел фінансового права, форми їх вираження. Класифікація джерел фінансового права. Конституція України як основне джерело фінансового права. Закони та підзаконні нормативно-правові акти в системі джерел фінансового права. Систематизація фінансового законодавства України. Бюджетний кодекс України. Податковий кодекс України.

Значення рішень Конституційного Суду України та керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду для однакового застосування фінансового законодавства.

Міжнародно-правові акти як джерела фінансового права.

Дія нормативно-правових актів, які є джерелами фінансового права, у часі, просторі та за колом осіб.

Тема 4. Фінансово-правові відносини

Поняття та особливості фінансових правовідносин. Ознаки фінансових правовідносин. Функції фінансових правовідносин. Види фінансових правовідносин і підстави їх класифікації.

Структура фінансових правовідносин. Матеріальний та юридичний зміст фінансових правовідносин. Об'єкт фінансових правовідносин. Суб'єкти фінансового права та фінансових правовідносин. Співвідношення сторони й суб'єкта фінансових правовідносин. Суспільно-територіальні утворення як суб'єкти фінансового права. Поняття, ознаки та правова природа колективних суб'єктів фінансового права. Поняття, ознаки та види індивідуальних суб'єктів фінансового права.

Підстави виникнення, зміни та припинення фінансових правовідносин. Поняття та види юридичних фактів.

Розділ II. Правовий режим публічних централізованих фондів коштів

Тема 5. Бюджетне право як підгалузь фінансового права

Бюджетне право як підгалузь фінансового права. Місце бюджетного права в системі фінансово-правової галузі. Предмет бюджетного права. Система бюджетного права. Бюджетно-правові норми та бюджетно-правові відносини. Особливості бюджетно-правових норм. Види бюджетно-правових норм. Дія бюджетно-правових норм у просторі, часі і за колом осіб. Поняття і способи реалізації бюджетно-правових норм. Особливості та зміст бюджетно-правових відносин. Об'єкт бюджетних правовідносин. Суб'єкти бюджетних правовідносин. Види бюджетних правовідносин.

Джерела бюджетного права. Система бюджетного законодавства. Місце Бюджетного кодексу України в системі бюджетного законодавства.

Тема 6. Бюджетна система України

Поняття бюджетної системи і бюджетного устрою України.

Принципи бюджетної системи України. Зміст принципів бюджетної системи.

Склад бюджетної системи. Державний бюджет. Місцеві бюджети. . Правова форма державного й місцевих бюджетів. Поняття зведеного бюджету. Зведений бюджет України. Місцеві зведені бюджети.

Поняття бюджетного циклу. Співвідношення бюджетного циклу та бюджетного періоду. Бюджетний період.

Бюджет як економічна і правова категорія. Складові частини бюджету. Загальний і спеціальний фонди бюджету. Резервний фонд бюджету.

Бюджетна класифікація. Структура бюджетної класифікації. Класифікація доходів бюджету. Класифікація видатків бюджету. Класифікація фінансування бюджету. Класифікація боргу.

Дефіцит і профіцит бюджету. Джерела фінансування дефіциту бюджету. Засоби подолання дефіциту та профіциту бюджету.

Тема 7. Бюджетні повноваження та міжбюджетні відносини

Бюджетні права як правовий інститут. Зміст інституту бюджетних повноважень. Поняття бюджетних повноважень. Види бюджетних повноважень. Матеріальні бюджетні повноваження. Процесуальні бюджетні повноваження. Бюджетні повноваження держави та органів місцевого самоврядування.

Поняття та значення міжбюджетних відносин. Бюджетне регулювання: поняття та методи.

Співвідношення окремих ланок бюджетної системи України. Розподіл доходів і видатків між бюджетами різних рівнів бюджетної системи. Розподіл доходів бюджетів на закріплені та регулюючі.

Розмежування видатків між бюджетами. Розрахунок видатків, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості. Корируючі коефіцієнти фінансових нормативів бюджетної забезпеченості.

Поняття та правові ознаки міжбюджетних трансфертів. Міжбюджетні трансферти як вид регулюючих доходів бюджетів України. Принципи здійснення міжбюджетних трансфертів. Види міжбюджетних трансфертів. Дотації вирівнювання. Субвенції. Кошти, що передаються до Державного бюджету України та місцевих бюджетів з інших бюджетів. Інші дотації.

Порядок надання міжбюджетних трансфертів.

Тема 8. Бюджетний процес

Поняття, зміст та принципи бюджетного процесу.

Стадії бюджетного процесу. Порядок складання проекту Державного бюджету України. Організаційні засади складання проекту Державного бюджету України. Застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі. Бюджетні запити. Основні напрями бюджетної політики на наступний рік (бюджетна резолюція). Право бюджетної ініціативи. Порядок складання проектів місцевих бюджетів.

Подання проекту закону про Державний бюджет до Верховної Ради України. Розгляд проекту закону про Державний бюджет України у першому, другому та третьому читаннях. Порядок затвердження Закону про Державний бюджет України.

Затвердження місцевих бюджетів. Зміст рішення про місцевий бюджет. Порядок внесення змін до Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Виконання Державного бюджету України та місцевих бюджетів. Зміст казначейської форми обслуговування Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Порядок складання, розгляду і затвердження звіту про виконання Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Тема 9. Правовий режим державних цільових позабюджетних фондів

Поняття та правові ознаки державних цільових позабюджетних фондів. Конституційно-правові основи створення та діяльності державних цільових позабюджетних фондів. Система державних цільових позабюджетних фондів. Види державних централізованих позабюджетних фондів за цільовим призначенням.

Правове регулювання організації та діяльності Пенсійного фонду України. Основні функції та завдання Пенсійного фонду України. Управління Пенсійним фондом України. Повноваження правління Пенсійного фонду. Повноваження виконавчої дирекції Пенсійного фонду та її територіальних органів. Повноваження Наглядової ради Пенсійного фонду. Джерела формування коштів Пенсійного фонду. Використання коштів Пенсійного фонду. Резерв коштів Пенсійного фонду. Джерела формування накопичувальної системи пенсійного страхування та використання її коштів.

Правове регулювання організації та діяльності Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Управління Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Джерела формування коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та їх використання.

Правове регулювання організації та діяльності Фонду соціального страхування України. Управління Фондом соціального страхування України. Формування та використання коштів Фонду соціального страхування України.

Модуль II. Правове регулювання публічних доходів та видатків

Розділ III. Правове регулювання публічних доходів

Тема 10. Правове регулювання податкової системи України

Поняття, ознаки та функції податку. Поняття збору (плати, внеску).

Загальні засади встановлення податків і зборів. Елементи юридичного складу податку як юридичної конструкції: платники податку; об'єкт оподаткування; база оподаткування; ставка податку; порядок обчислення податку; податковий період; строк та порядок сплати податку; строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату податку; податкові пільги та порядок їх застосування.

Поняття податкового права. Місце податкового права в системі фінансового права України. Предмет податкового права. Система податкового права. Податково-правові норми та податкові правовідносини. Особливості податково-правових норм. Види податково-правових норм. Дія податково-правових норм у просторі, часі і за колом осіб. Поняття і способи реалізації податково-правових норм. Особливості та зміст податкових правовідносин.

Об'єкт регулювання податкових правовідносин. Суб'єкти податкових правовідносин. Види податкових правовідносин.

Джерела податкового права. Система податкового законодавства. Місце Податкового кодексу України в системі податкового законодавства.

Поняття та зміст принципів, на яких ґрунтується податкове законодавство України: загальність оподаткування; рівність усіх платників податків перед законом; невідворотність відповідальності; презумпція правомірності рішень платника податку; фіскальна достатність; соціальна справедливість; економічність оподаткування; нейтральність оподаткування; стабільність; рівномірність та зручність сплати; єдиний підхід до встановлення податків та зборів.

Поняття і зміст податкової системи України. Класифікація і види податків та зборів.

Тема 11. Правові засади адміністрування податків в Україні

Поняття і правові основи адміністрування податків.

Поняття і зміст податкового та/або грошового зобов'язання. Виникнення, зміна і припинення податкового зобов'язання. Виконання податкового зобов'язання. Визначення суми податкового зобов'язання. Подання податкової декларації. Податкове повідомлення-рішення. Пріоритет інтересів платника податків при конфлікті інтересів. Податковий компроміс.

Податковий борг. Податкова вимога. Джерела погашення податкового боргу. Списання та реструктуризація податкового боргу. Відстрочення і розстрочення податкового боргу (податковий кредит).

Гарантії забезпечення виконання податкового зобов'язання і погашення податкового боргу: поняття, особливості і види. Податкова застава. Податкова порука. Адміністративний арешт активів платника податку.

Тема 12. Правове регулювання справляння прямих податків в Україні

Поняття прямого податку. Ознаки прямого податку. Види прямих податків.

Податок на доходи фізичних осіб. Платники податку: фізична особа-резидент; фізична особа-нерезидент; податковий агент. Об'єкт оподаткування податком на доходи фізичних осіб. Доходи, які не включаються до розрахунку місячного (річного) оподатковуваного доходу. База оподаткування. Податкова знижка. Підстави для нарахування податкової знижки. Обмеження права на нарахування податкової знижки. Види податкових соціальних пільг на доходи фізичних осіб. Ставки податку на доходи фізичних осіб. Особливості оподаткування окремих видів доходів фізичних осіб. Порядок подання податкової декларації.

Податок на прибуток підприємств. Платники податку. Об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств. Порядок визначення

доходів та їх склад. Ставки податку на прибуток підприємств. Пільги щодо сплати податку на прибуток підприємств. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток підприємств.

Екологічний податок. Платники податку та податкові агенти. Об'єкт оподаткування екологічним податком. База оподаткування. Ставки екологічного податку. Порядок обчислення екологічного податку. Порядок подання податкової звітності та сплати податку.

Податок на майно. Склад податку на майно.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Платники податку. Об'єкт та база оподаткування. Пільги зі сплати податку. Ставка податку. Податковий період. Порядок сплати податку.

Земельний податок. Об'єкти оподаткування земельним податком. Платники податку. Пільги щодо сплати податку для фізичних та юридичних осіб. Порядок обчислення земельного податку.

Транспортний податок. Об'єкт та база оподаткування. Порядок та строки сплати податку.

Єдиний податок. Групи платників єдиного податку. Об'єкти оподаткування. Порядок визначення доходів платника єдиного податку та їх склад. Ставки єдиного податку. Податковий період. Порядок нарахування та строк сплати єдиного податку.

Тема13. Правове регулювання справляння непрямих податків в Україні

Поняття непрямого податку. Ознаки непрямого податку. Види непрямих податків.

Податок на додану вартість. Порядок реєстрації осіб як платників податку на додану вартість. Об'єкт оподаткування податком на додану вартість. Особливості визначення бази оподаткування податком на додану вартість. Ставки податку на додану вартість. Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою. Операції, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою. Операції, що не є об'єктом оподаткування. Операції, звільнені від оподаткування. Порядок обчислення і сплати податку. Податковий кредит. Податкова накладна.

Акцизний податок. Платники податку. Об'єкти та база оподаткування. Перелік товарів (продукції), на які встановлюється акцизний податок і ставки цього податку. Особливості обчислення акцизного податку за адвалорними ставками. Порядок обчислення і строки сплати акцизного податку. Складення та подання декларації з акцизного податку. Особливості оподаткування деяких підакцизних товарів залежно від напряму його використання. Акцизні склади.

Правові основи і суб'єкти оподаткування митом. Об'єкт оподаткування митом. Порядок визначення митної вартості товарів (предметів). Види мита в Україні. Ставки мита. Митний тариф України. Застосування преференційних, пільгових і повних ставок ввізного мита в Україні. Правила визначення країни

походження товару. Порядок обчислення і сплати мита. Пільги щодо сплати мита.

Порядок справляння мита, податку на додану вартість та акцизного податку при митному оформленні товарів і предметів, що переміщуються громадянами через митний кордон України.

Тема 14. Правове регулювання зборів (плати, внесків)

Правові особливості зборів (плати, внесків). Загальнодержавні та місцеві збори (плата, внески). Інші збори (плата, внески), не встановлені Податковим кодексом України як загальнодержавні або місцеві, але встановлені законодавчими актами України як обов'язкові платежі.

Правова природа рентних платежів. Склад рентної плати. Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин. Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України. Рентна плата за спеціальне використання води. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.

Місцеві збори.

Туристичний збір. Платники збору. Ставка та база справляння збору.

Збір за місця для паркування транспортних засобів. Платники збору. Об'єкт і база оподаткування збором. Порядок встановлення, обчислення та сплати збору.

Державне мито. Об'єкти справляння державного мита. Пільги щодо сплати державного мита.

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Принципи збору та ведення обліку єдиного внеску.

Тема 15. Правове регулювання публічного кредиту та публічного боргу

Поняття, зміст та види публічного кредиту. Державний і муніципальний кредит. Співвідношення публічного кредиту із системою публічних доходів.

Поняття, ознаки та функції державного кредиту. Забезпечення та цільове призначення державного кредиту. Особливості правовідносин, що виникають у галузі державного кредиту. Форми державного кредиту та підстави їх класифікації. Державна позика як основна форма державного кредиту: поняття і зміст. Види державних позик. Державні цінні папери. Облігації державної позики. Казначейські зобов'язання. Умови і порядок випуску державних цінних паперів та регулювання їх обігу. Державні гарантії (гарантії уряду) як особлива форма державного кредиту: поняття і зміст. Правовідносини України з

іноземними державними та міжнародними фінансово-кредитними установами в області державного кредиту.

Поняття, ознаки та функції муніципального кредиту. Форми муніципального кредиту. Позика як основна форма муніципального кредиту.

Поняття, зміст та види публічного боргу. Державний і муніципальний борг. Правова природа боргових зобов'язань, які випливають із публічного боргу. Принципи правового регулювання у сфері державного боргу. Співвідношення категорій «публічний кредит» та «публічний борг».

Поняття і склад державного боргу. Основні причини створення і збільшення державного боргу. Державний борг і бюджетна заборгованість. Форми державного боргу. Внутрішній державний борг. Зовнішній державний борг. Правові обмеження державного боргу. Граничний обсяг державного внутрішнього і зовнішнього боргу України. Управління державним боргом: поняття і зміст. Методи управління державним боргом: анулювання державного боргу; рефінансування державного боргу; реструктуризація державного боргу.

Поняття і склад муніципального боргу в Україні. Види і форми муніципального боргу.

Розділ IV. Правове регулювання публічних видатків

Тема 16. Правові засади публічних видатків

Витрати та видатки бюджету. Поняття і види державних та муніципальних витрат. Співвідношення державних видатків і видатків бюджету. Витрати бюджету. Поняття державних видатків, їх особливості і принципи фінансування. Підстави класифікації та види державних видатків. Інститут видатків бюджетів. Правове регулювання в галузі видатків.

Поняття, об'єкти та принципи бюджетного фінансування. Суб'єкти видаткових відносин. Види та повноваження головних розпорядників бюджетних коштів. Розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня. Одержувачі бюджетних коштів.

Фінансово-правові акти, які регламентують бюджетні видатки.

Тема 17. Правовий режим кошторисно-бюджетного фінансування

Кошторис як правовий акт. Правове значення кошторису. Складові кошторису. Види кошторисів.

Поняття та стадії кошторисного процесу. Складання проектів кошторисів. Розгляд і затвердження кошторисів. Внесення змін до кошторисів Виконання кошторисів.

Контроль Державної казначейської служби України, Державної фінансової інспекції України та інших державних органів за цільовим використанням коштів згідно з кошторисно-бюджетним фінансуванням.

Правові засади фінансування соціально-культурних заходів. Склад соціально-культурних видатків. Видатки на соціальний захист населення:

структура, розподіл за бюджетами. Фінансування освіти: функціональна структура, межі фінансування, розподіл між бюджетами. Фінансування науки: напрями, межі та види фінансування. Видатки на культуру та мистецтво: функціональна структура, розпорядники, розподіл між бюджетами.

Правові засади фінансування видатків на охорону здоров'я, фізичну культуру і спорт: функціональна структура видатків; розподіл між бюджетами.

Правові засади фінансування видатків на національну оборону, правоохоронну діяльність та забезпечення безпеки держави.

Правові засади фінансування видатків на утримання органів державної влади та місцевого самоврядування.

Тема 18. Особливості фінансування окремих галузей народного господарства

Порядок фінансування капіталовкладень та промисловості. Порядок фінансування будівництва.

Особливості фінансування сільського господарства.

Порядок фінансування житлово-комунального господарства.

Порядок фінансування господарсько-торговельної діяльності.

Правове забезпечення фінансування у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Модуль III. Правові засади банківської діяльності, грошового обігу та валютного регулювання. Правове забезпечення фінансової дисципліни

Розділ V. Правові засади банківської діяльності, грошового обігу та валютного регулювання

Тема 19. Правове регулювання банківської діяльності

Сфера публічно-правового регулювання банківської діяльності. Особливості фінансово-правових відносин за участю банків.

Предмет банківського права та місце його норм в системі фінансового права України. Законодавство про банки і банківську діяльність в Україні.

Банківська система України: рівні та види банків.

Правовий статус Національного банку України. Керівні органи та структура Національного банку України. Операції Національного банку України. Фонди грошових знаків Національного банку України. Гарантії незалежності Національного Банку України. Функції Національного банку України, які пов'язані з фінансово-правовим регулюванням. Повноваження Національного банку України щодо регулювання банківської діяльності та банківського нагляду. Форми регулювання банківської діяльності. Адміністративне регулювання. Індикативне регулювання. Мета, організація, підстави та обсяг банківського нагляду. Інспекційні перевірки банків. Заходи впливу: поняття, види.

Правовий статус інших банків в Україні. Поняття і сутність державного банку. Поняття і сутність комерційного банку. Поняття і сутність банку з іноземним капіталом. Організаційно-правова форма банків. Банк у формі публічного акціонерного товариства. Банк у формі кооперативного банку. Банківська група. Банківська холдингова компанія. Банківські спілки та асоціації.

Правові основи створення, реорганізації і ліквідації банків. Державна реєстрація банку і ліцензування його діяльності. Державна реєстрація юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність. Підстави для відмови в погодженні статуту юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність. Підстави для відмови у видачі банківської ліцензії. Порядок відкриття відокремлених підрозділів банку на території України. Правовий статус дочірніх банків, філій і представництв українського банку на території інших держав. Проблемний та неплатоспроможний банк. Відкликання банківської ліцензії та ліквідація банку.

Зміст банківської діяльності. Обмеження щодо діяльності банків. Операції комерційних банків.

Відносини банку з клієнтами. Захист інтересів клієнтів банків. Захист інтересів клієнтів банків від порушення договору банківського рахунку. Банківська таємниця та конфіденційність інформації.

Правове регулювання організації та діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Управління Фондом гарантування вкладів фізичних осіб. Повноваження адміністративної ради та виконавчої дирекції Фонду. Джерела формування коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Порядок використання коштів Фонду на відшкодування коштів за вкладами.

Відповідальність банків за порушення банківського законодавства. Порядок застосування заходів впливу та санкцій за порушення банківського законодавства.

Тема 20. Правове регулювання грошового обігу та безготівкових розрахунків

Правове регулювання грошового обігу. Державний апарат, який здійснює регулювання грошового обігу. Емісійне право Національного банку України. Методи державного регулювання грошового обігу. Право грошового обігу як інститут фінансового права. Планування грошового обігу країни. Основи грошово-кредитної політики України. Баланс доходів і видатків Національного банку України, його зміст і призначення.

Правове регулювання касових операцій в Україні та готівкових розрахунків. Порядок ведення касових операцій. Ліміти залишку готівки в касах. Здійснення готівкових розрахунків у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг із використанням реєстраторів розрахункових операцій. Порядок реєстрації, опломбування та застосування реєстраторів розрахункових операцій за товари (послуги).

Правове регулювання безготівкових розрахунків. Поняття та ознаки безготівкових розрахунків. Принципи здійснення безготівкових розрахунків. Класифікація безготівкових розрахунків.

Рахунки в банках для здійснення безготівкових розрахунків. Порядок відкриття, переоформлення та закриття рахунків. Розрахункові документи, їх реквізити та порядок оформлення. Загальні правила документообігу.

Списання коштів з рахунків клієнтів банків. Договірне списання коштів з рахунків. Примусове списання коштів на підставі виконавчих документів, що видані судами.

Тема 21. Правові засади валютного регулювання

Правове регулювання валютних відносин. Поняття валютних відносин. Види валютних відносин. Структура та елементи валютних відносин. Об'єкт валютних відносин. Поняття валюти та валютних цінностей. Національна та іноземна валюти. Склад валютних цінностей. Цінні папери та платіжні документи. Банківські метали. Класифікація валюти. Поняття конвертованості валюти. Суб'єкти валютних правовідносин.

Поняття валютних операцій та операцій з валютними цінностями. Підстави класифікації та види валютних операцій. Договори як підстава здійснення операцій, пов'язаних із залученням і розміщенням валютних ресурсів та обслуговуванням рахунків. Порядок ліцензування операцій з валютою і валютними цінностями.

Організація внутрішнього валютного ринку України. Переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України.

Валютне регулювання і валютний контроль. Валютні обмеження. Органи, що здійснюють валютне регулювання і валютний контроль. Національний банк України як орган валютного контролю. Уповноважені банки. Комерційні банки як агенти валютного контролю.

Відповідальність за порушення валютного законодавства України.

Розділ VI. Правове забезпечення фінансової дисципліни

Тема 22. Правові засади організації фінансового контролю в Україні

Місце фінансового контролю в державному управлінні рухом публічних грошових коштів. Поняття і значення фінансового контролю. Принципи фінансового контролю. Особливості контрольних правовідносин. Об'єкт фінансового контролю. Предмет фінансового контролю. Суб'єкти фінансового контролю, їх види. Зміст контрольних правовідносин.

Види та організаційно-правові форми фінансового контролю.

Державний і муніципальний фінансовий контроль. Загальнодержавний фінансовий контроль. Парламентський фінансовий контроль. Контрольні повноваження Рахункової палати України.

Контрольні функції у сфері фінансів Президента України.

Фінансовий контроль органів державної виконавчої влади загальної компетенції: Кабінету Міністрів України, Кабінету Міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій.

Контрольні функції Національного банку України.

Спеціалізовані органи фінансового контролю. Контрольні функції Міністерства фінансів України. Компетенція Державної казначейської служби України у сфері фінансового контролю. Фінансовий контроль Державної фінансової інспекції України. Контрольні повноваження органів Державної фіскальної служби України. Контрольні повноваження Державної пробірної служби України. Нагляд Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Контрольні повноваження Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.

Відомчий фінансовий контроль.

Правове регулювання запобігання відмиванню доходів, отриманих злочинним шляхом (фінансовий моніторинг).

Муніципальний фінансовий контроль.

Незалежний фінансовий контроль. Особливості аудиторського фінансового контролю. Процедура аудиторського фінансового контролю.

Громадський контроль за здійсненням фінансової діяльності.

Методи фінансового контролю. Аналіз фінансової діяльності. Обстеження. Облік. Ревізія і перевірка як основні методи фінансового контролю, їх співвідношення та види. Порядок проведення ревізій і перевірок. Періодичність проведення ревізій і перевірок. Акти за підсумками проведення ревізій і перевірок, їх правові наслідки.

Тема 23. Фінансово-правова відповідальність

Юридична відповідальність у фінансовому праві та фінансово-правова відповідальність. Поняття та особливості фінансово-правової відповідальності. Мета, принципи та функції фінансово-правової відповідальності. Співвідношення фінансово-правової відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності. Види фінансово-правової відповідальності та їх особливості.

Поняття та ознаки фінансового правопорушення як підстави фінансово-правової відповідальності. Види фінансових правопорушень та їх особливості. Склад фінансового правопорушення.

Переконання та примус при забезпеченні законності у сфері фінансів. Поняття та особливості фінансово-правового примусу.

Поняття та особливості фінансово-правових санкцій. Види фінансово-правових санкцій. Поняття та особливості пені у фінансовому праві. Поняття та особливості штрафної санкції.

3. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30 (23.07.1996). – Ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI // Офіційний вісник України. – 2010. – № 59 (13.08.2010). – Ст. 2047.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51 (18.12.1984). – Ст. 1122.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Офіційний вісник України. – 2001. – № 21 (08.06.2001). – Ст. 920.
5. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 37 (04.05.2012). – Ст. 1175.
6. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92 (10.12.2010). – Т. 1. – Ст. 3248.
7. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14 січня 1998 р. № 16/98-ВР // Офіційний вісник України. – 1998. – № 6 (26.02.1998). – Ст. 219.
8. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22 квітня 1993 р. № 3125-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 23. – Ст. 243.
9. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-II // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5-6. – Ст. 30.
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 40. – Ст. 365.
11. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26 січня 1993 р. № 2939-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 110.
12. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 р. № 1058-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 33 (29.08.2003). – Ст. 1770.
13. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV // Офіційний вісник України. – 1999. – № 46-47. – Ст. 403.
14. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 р. № 1533-III // Офіційний вісник України. – 2000. – № 13 (14. 04. 2000). – Ст. 505.
15. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 6 липня 1995 р. № 265/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 28 (11.07.1995). – Ст. 205.

16. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8 липня 2010 р. № 2464-VI // Офіційний вісник України. – 2010. – № 61 (20.08.2010). – Ст. 2108.
17. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 13 (28.03.2014). – Ст. 222.
18. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
19. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – Ст. 238.
20. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2346-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 24. – Ст. 128.
21. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23.09.1994 р. № 185-94 ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 40. – Ст. 364.
22. Про Рахункову палату: Закон України від 02 липня 2015 р. № 576/VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 36. – Ст. 360.
23. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23 лютого 2012 р. № 4452-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 22 (30.03.2012). – Ст. 824.
24. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР (в редакції Закону № 2745-III від 4 жовтня 2001 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 7. – Ст. 50.
25. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 1. – Ст. 1.
26. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21 червня 2012 р. № 5007-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 58 (10.08.2012). – Ст. 2309.
27. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 2604-XII // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – Ст. 268.
28. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 р. № 15-93 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 17. – Ст. 184.
29. Про структуру бюджетної класифікації: Постанова Верховної Ради України від 12 липня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 42. – Ст. 208.
30. Положення про Державну казначейську службу України : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 29 (05.05.2015). – Ст. 964.
31. Положення про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку: затв. Указом Президента України від 23 листопада 2011 р. № 1063/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 94 (12.12.2011). – Ст. 3415.

32. Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки: Указ Президента України від 12 червня 1995 р. № 436/95 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 19. – Ст. 817.
33. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг : Указ Президента України від 23 листопада 2011 р. № 1070/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 94 (12.12.2011). – Ст. 3419.
34. Питання Державної фінансової інспекції: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 р. № 968 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 17 (23.09.2011). – Ст. 2684.
35. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 455 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 77 (03.10.2014). – Ст. 2180.
36. Положення про Державну фінансову інспекцію України : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 310 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 64 (19.08.2014). – Ст. 1764.
37. Положення про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 55 (18.07.2014). – Ст. 1507.
38. Положення про Міністерство фінансів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 69 (05.09.2014). – Ст. 1936.
39. Порядок використання коштів резервного фонду бюджету: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. // Офіційний вісник України. – 2002. – № 14. – Ст. 734.
40. Про випуски облігацій внутрішніх державних позик: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2001 р. № 83 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 5. – Ст. 185.
41. Про затвердження Порядку здійснення місцевих запозичень: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2011 р. № 110 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 12 (25.02.2011). – Ст. 512.
42. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 р. № 228 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 9 (15.03.2002). – Ст. 414.
43. Положення про валютний контроль: затв. постановою Правління Національного банку України від 8 лютого 2000 р. № 49 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 14. – Ст. 573.
44. Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів: затв. Постановою Правління Національного банку України 8 вересня 2011 р. № 306 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 84 (07.11.2011). – Ст. 3092.
45. Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету: Наказ Міністерства фінансів України від 28 січня 2002 р. № 57 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 6 (22.02.2002). – Ст. 257.

46. Про затвердження Порядку ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: наказ Міністерства фінансів України від 07 квітня 2016 р. № 422 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 43 (10.06.2016). – Ст. 1594.
47. Про затвердження Інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України та змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України: постанова Правління Національного банку України від 12 грудня 2002 р. № 502 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 4. – Ст. 150.
48. Про затвердження Положення про єдиний казначейський рахунок: Наказ Держказначейства України від 26 червня 2002 р. № 122 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 30. – Ст. 1433.
49. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів: Наказ Держказначейства України від 4 листопада 2002 р. № 205 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 48. – Ст. 2206.
50. Про затвердження Порядку обслуговування державного бюджету за видатками та операціями з надання та повернення кредитів, наданих за рахунок коштів державного бюджету : Наказ Міністерства фінансів України від 30 вересня 2011 р. № 1223 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 97 (23.12.2011). – Ст. 3561.
51. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частини першої ст. 93 Конституції України, частини першої ст. 35 Закону України «Про бюджетну систему України» (справа про зміни до закону про бюджет): Справа №1-12-2001 від 17 травня 2001 року // Офіційний вісник України. – 2001. – № 21 (08.06.2001). – Ст. 958.
52. Лимская декларация руководящих принципов контроля (Принятая IX Конгрессом Международной организации высших контрольных органов (ИНТОСАИ) в 1977 году) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/604_001

Література

Основна:

53. Гайворонський Є. П. Фінансове право [Текст]: курс лекцій / Є. П. Гайворонський, В. Д. Гвоздецький, В. О. Тімашов; [за заг. ред. В. Д. Гвоздецького]; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. – Київ: Сталь, 2015. – 472 с.
54. Орлюк О. П. Фінансове право. Академічний курс [Текст]: підручник для студентів вузів. – К.: Юрінком інтер, 2010. – 808 с.
55. Фінансове право [Текст]: підручник / [Алісов Є. О. та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. П. Кучерявенка; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х.: Право, 2013. – 398 с.
56. Фінансове право України [Текст]: навч. посіб.: за вимогами кредит.-модул. системи орг. навч. процесу / [авт. кол.: Л. К. Воронова та ін.]; за заг. ред. д-

ра юрид. наук, проф. Л. К. Воронової ; НДІ фін. права. – 2-е вид., стер. – К. : «Правова єдність», Всеукр. асоц. видавців, 2010. – 393 с.

57. Фінансове право [Текст] : підручник / [Ю. М. Жорнокуй та ін.] ; за заг. ред. О. М. Бандурки, О. П. Гетманець ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Вид. 2-ге, допов. і перероб. – Харків : Екограф, 2015. – 495 с.

Додаткова:

58. Актуальні питання науки фінансового права. Монографія / за ред. М. П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2010. – 464 с.

59. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті. Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів / В. Л. Андрущенко. – Львів : Каменяр, 2000. – 303 с.

60. Бандурка О. М., Понікаров В. Д., Попова С. М. Податкове право. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 312 с.

61. Бюджетне законодавство України [Текст] / Укладач І. С. Тимошук. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 372 с.

62. Бюджетний кодекс України. Науково-практичний коментар : станом на 1 березня 2011 р. / за ред. Л. К. Воронової, М. П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2011. – 608 с.

63. Волощук М. Г. Фінансове право [Текст] : навч. посіб. / М. Г. Волощук, М. В. Менджул ; Ужгород. нац. ун-т, Територ. від-ня Асоц. платників податків у Закарпат. обл., Громад. рада при Закарпат. обл. держ. адмін. . – Ужгород : Вид-во Олесандри Гаркуші, 2013. – 236 с.

64. Державний фінансовий контроль [Текст] : теоретичні положення і нормативно-правові акти : навч. посіб. для студ. вузів / А. В. Бодюк [та ін.]. – К. : Кондор, 2010. – 551 с.

65. Дмитренко Е. С. Коментар до законодавства про фінансово-правові санкції [Текст] : коментар; нормативно-правові акти; судова практика / Е. С. Дмитренко. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 416 с.

66. Дмитренко Е. С. Фінансове право України. Загальна частина : навчальний посібник. – К. : Алерта; КНТ, 2006. – 376 с.

67. Дмитренко Е. С. Фінансове право України. Особлива частина : навчальний посібник. – К. : Алерта; КНТ, 2007. – 613 с.

68. Дмитренко Е. С. Юридична відповідальність суб'єктів фінансового права у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України [Текст] : монографія / Е. С. Дмитренко. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 592 с.

69. Дмитрик О. О. Джерела фінансового права: проблеми та перспективи розвитку: [моногр.] / О. О. Дмитрик. – Х.: Віровець А.П., «Апостроф», 2010. – 328 с.

70. Заверуха І. Б. Державний борг України: проблеми правового регулювання: [моногр.] / І. Б. Заверуха. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – 309 с.

71. Іванський А. Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз: [моногр.] / А. Й. Іванський. – О.: Юрид. літ., 2008. – 504 с.

- 72.Іванський А. Й. Нормативне регулювання казначейської справи в Україні [Текст] : коментований довідник. – Одеса : Фенікс, 2010. – 782 с.
- 73.Ковальчук А. Т. Фінансове право: проблеми розвитку та застосування [Текст] : [монографія] / А. Т. Ковальчук, А. В. Матіос ; заг. ред. Л. К. Воронова ; Київський ун-т ринкових відносин. – К. : Парламентське вид-во, 2010. – 480 с.
- 74.Ковальчук А. Т. Фінансовий словник [Текст] / А. Т. Ковальчук. – 2-е вид., стер. – К. : Знання, 2006. – 288 с.
- 75.Костюченко О. А. Правові засади валютного регулювання в Україні [Текст] : навч. посіб. / О. А. Костюченко ; Академія адвокатури України. – К. : КНТ, 2009. – 224 с.
- 76.Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6-и т. / Н. П. Кучерявенко. – Т 2: Введение в теорию налогового права. – Х.: Легас, 2004. – 600 с.
- 77.Латковська Т. А. Правовий статус суб'єктів виконання місцевих бюджетів за доходами [Текст] : монографія / Т. А. Латковська, А. І. Гнатівська ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – Одеса : Фенікс, 2014. – 226 с.
- 78.Лукашев О. А. Теоретичні проблеми системи фінансового права: моногр. / О. А. Лукашев. – Х.: Право, 2010. – 304 с.
- 79.Музика-Стефанчук О. А. Органи публічної влади як суб'єкти бюджетних правовідносин : монографія / О. А. Музика-Стефанчук. – Хмельницький : Хмельницький університет управління і права, 2011. – 384 с.
- 80.Музика-Стефанчук О. А. Органи публічної влади як суб'єкти бюджетних правовідносин [Текст] : монографія / О. А. Музика-Стефанчук ; Нац. акад. прав. наук України, Хмельниц. ун-т упр. та права [та ін.]. – Хмельницький : ХУУП, 2011. – 383 с.
- 81.Музика-Стефанчук О. А. Принципи податкового права України: проблеми визначення та реалізації [Текст] : монографія / о. А. Музика-Стефанчук, А. О. Полянничко. – Кам'янець-Подільський : Друкарня «Рута», 2015.
- 82.Муравйов К. В. Бюджетне і страхове право [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / К. В. Муравйов, В. В. Токар, Є. С. Хорошаєв. – Київ : ПанГот, 2014. – 471 с.
- 83.Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України [Текст] / В. І. Антипов [та ін.] ; ред. Ф. О. Ярошенко. – К. : Зовнішня торгівля, 2010. – 592 с.
- 84.Нечай А. А. Актуальні питання фінансового права: правові основи публічних накопичувальних фондів: моногр. / А. А. Нечай. – Чернівці: Рута. 2004. – 376 с.
- 85.Нечай А. А. Проблеми правового регулювання публічних фінансів та публічних видатків: моногр. / А. А. Нечай. – Чернівці: Рута, 2004. – 264 с.
- 86.Орлюк О. П. Теоретичні питання банківського права і банківського законодавства: моногр. / О. П. Орлюк. – К.: Юрін-ком Інтер, 2003. – 100 с.
- 87.Очерки бюджетно-правовой науки современности [Текст] : монографія / [Бехер В. В. и др.] ; под. общ. ред. Е. Ю. Грачевой и Н. П. Кучерявенко ; Моск. гос. юрид. акад. им. О. Е. Кутафина, Нац. ун-т «Юрид. акад. Украины им. Ярослава Мудрого». – М. ; Х. : Право, 2012. – 506 с.

88. Пацурківський П. Проблеми теорії фінансового права. – Чернівці : Вид-во ЧДУ, 1998. – 275 с.
89. Перощук З. І. Правові проблеми регулювання бюджетної системи України [Текст] : монографія / Зорина Перощук. – Чернівці : Місто, 2014. – 383 с.
90. Пивовар Ю. І. Бюджетно-правовий статус міністерства як центрального органу виконавчої влади та учасника бюджетного процесу [Текст] : монографія / Ю. І. Пивовар, Р. А. Воробйов. – К : Три К, 2013. – 218 с.
91. Пирожкова Ю. В. Фінансове право [Текст] : навч. посіб. [для студ. юрид. ф-тів] / [Пирожкова Ю. В.] ; Держ. вищ. навч. закл. «Запорізь. нац. ун-т» М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. – Запоріжжя : КСК-Альянс, 2012. – 304 с.
92. Податковий кодекс України : постатейний коментар : у 2 ч. / В. В. Білоус, Л. К. Воронова, О. О. Головашевич та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2011. – Ч. 1. – 704 с.
93. Поняття та види суб'єктів фінансового права : монографія / М. О. Перепелиця. – Х. : Право, 2012. – 272 с.
94. Регулювання міжбюджетних відносин : Україна і європейський досвід : наукова монографія / За ред. В. Г. Бодрова. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 296 с.
95. Роль В. Ф. Фінансове право [Текст] : навч. посібник для студентів вузів / В. Ф. Роль, В. В. Сергієнко, С. М. Попова. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
96. Ротар Д. П. Бюджетні установи: правовий статус та режим фондів коштів [Текст] : [монографія] / Д. П. Ротар. – Чернівці : Місто, 2013. – 255 с.
97. Семчик О. О. Держава і фінанси: правовий зв'язок: [моногр.] / О. О. Семчик; відп. ред. Л. К. Воронова. – К.: Вид-во «Юридична думка», 2010. – 204 с.
98. Старинський М. В. Валютні відносини: окремі проблеми правового регулювання [Текст] : монографія / М. В. Старинський ; Нац. банк України, Держ. вищ. навч. закл. «Укр. акад. банк. справи Нац. банку України». – Суми : Мрія, 2014. – 207 с.
99. Теліпко В. Е. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України [Текст]: станом на 01. 01. 2011 р. / В. Е. Теліпко. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 480 с.
100. Тимофєєв О. О. Тлумачення податково-правових норм [Текст] : монографія / О. О. Тимофєєв. – Х. : Право, 2013. – 214 с.
101. Усенко Є. А. Правове регулювання процедур вирішення податкових спорів [Текст] : монографія / Є. А. Усенко. – Х. : Право, 2011. – 184 с.
102. Фінансове право [Текст] : навч. посібник для студентів вузів / М. О. Мацелик, Т. О. Мацелик, В. П. Пригоцький; ред. В. К. Шкарупа. – К. : Знання, 2011. – 815 с.
103. Фінансове право (у запитаннях і відповідях) [Текст] : навч. посіб. / [Л. М. Касьяненко та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Л. М. Касьяненко ; Держ. податк. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. – Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2014. – 317 с.

104. Фінансове право [Текст] : навч. посіб. / [Безрутченко С. М. та ін.] ; за заг. ред. А. Г. Чубенка, Д. М. Павлова ; Нац. акад. внутр. справ. – Київ : КНТ, 2014. – 597 с.
105. Фінансове право [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. П. Білошкурська, С. І. Бурлака, С. В. Слюсаренко, О. С. Яра ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Акад. наук вищ. освіти України В. І. Курила ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України [та ін.]. – Умань : Сочінський, 2010. – 389 с.
106. Чвалюк А. М. Правові основи формування державного бюджету України [Текст] : [монографія] / А. М. Чвалюк ; Донец. ун-т економіки та права. – К. : КНТ, 2011. – 219 с.
107. Чернадчук В. Д. Бюджетні правовідносини в Україні: поняття, класифікація та особливості структури [Текст] : монографія / В. Д. Чернадчук. – Суми : Університетська книга, 2011. – 171 с.
108. Чернадчук Т. О. Основи валютного права України [Текст] : навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. / Т. О. Чернадчук. – Суми : Університетська книга, 2009. – 301 с.
109. Чинчин М. М. Правова природа податкового адміністрування в Україні [Текст] : монографія / М. М. Чинчин ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2014. – 158 с.
110. Шутов М. І. Державний фінансовий контроль в Україні (теорія та практика) / М. І. Шутов, В. А. Бабенко, Н. М. Стоянова. – Одеса: Юрид. літ., 2004. – 132 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Контрольні заходи здійснюються науково-педагогічними працівниками і включають поточний і підсумковий контроль. Об'єктами системи поточного та підсумкового контролю є робота студентів на семінарських (практичних) заняттях та виконаних індивідуальних (домашніх) завдань. Поточний контроль здійснюється при проведенні семінарських (практичних) та індивідуальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу дисципліни.

Під час проведення семінарських занять застосовуються такі методи контролю, як усне та письмове опитування студентів з питань, визначених планом семінарських занять, дискусійне обговорення проблемних питань з теми заняття, письмове складання студентами тестів. При проведенні практичних занять – контроль здійснюється при розв'язуванні окремими студентами біля дошки та «малими групами» комплексу практичних задач і проблемних ситуацій.

Поточний контроль, який застосовується під час індивідуально-консультативних занять, здійснюється за допомогою відповідних тестів в усній або письмовій формі. Такий контроль застосовується по відношенню до тих студентів, які мають поточну заборгованість із поважних причин. Поточний контроль виконання студентами індивідуальних (домашніх) завдань здійснюється за допомогою перевірки викладачем результатів розв'язання розрахункових завдань.

Підсумкове оцінювання знань з дисципліни здійснюється у формі ПМК (заліку).

5. Засоби діагностики успішності навчання

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за результатами поточного контролю знань. Загальна сума набраних балів протягом семестру за поточну успішність максимально складає 100. Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується в ПУЕТ, з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) передбачає, що студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «дуже добре» (82-89 балів) передбачає, що студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

Оцінка «добре» (74-81 бал) передбачає, що студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача й

самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно» (64-73 бали) передбачає, що студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «достатньо» (60-63 бали) передбачає, що студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.

Оцінка «незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю» (35-59 балів) передбачає, що студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

Оцінка «незадовільно з обов'язковим вивченням залікового кредиту» (1-34 бали) передбачає, що студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.